

دستور العمل ایمنی و آتش نشانی مهد کودک

ایمنی ساختمان:

- ۱- قبل از احداث، تأسیس و بهره برداری از مهد کودک اخذ تأییدیه ایمنی از آتش نشانی می تواند در ارتقاء ایمنی نقش بسزایی ایفا نماید . ساختمان مهد کودک باید دارای پروانه و پایانکار ساختمانی و در محدوده شهر قرار داشته باشد. فضاهای مورد استفاده کودکان پیش از دبستان و دانش آموزان سال اول و دوم دبستان باید فقط در تراز تخلیه و اتاقهای مورد استفاده دانش آموزان سال سوم دبستان، حداکثر یک طبقه بالاتر از تراز تخلیه خروج واقع شوند. راهروهای دسترس خروج باید دست کم ۱۸۵۰ میلیمتر عرض مفید داشته باشند. استقرار هر نوع آبخوری یا تجهیزات و تاسیسات دیگر، چه بصورت ثابت و چه بصورت قابل انتقال در راهروهای دسترس خروج به شرطی مجاز خواهد بود که عرض مفید راه به کمتر از ۱۸۵۰ میلیمتر کاهش نیابد.
- ۲- در هر طبقه باید حداقل ۲ خروج دور از هم در دسترس باشند. همچنین هر اتاق یا فضا با ظرفیت بیش از ۵۰ نفر یا سطحی بیش از ۹۵ متر مربع باید حداقل از دو درگاه دور از هم به راهروهای دسترس خروج منتهی به خروج های دور از هم مربوط شود. در راهروهای دسترس خروج، هیچ بن بست نباید طولی بیش از ۶ متر داشته باشد.
- ۳- ساختمان و مصالح بکار رفته در آن و سایر اقلام می بایست در برابر آتش سوزی مقاومت لازم را دارا باشند.
- ۴- وجود هر گونه حوض و حوضچه آب در محوطه ممنوع است.
- ۵- وجود گودال، دریاچه چاه بدون درپوش، چاله و ... در کف حیاط مهد کودک ممنوع است.
- ۶- راهروهای دسترس خروج باید دست کم ۱۸۵ سانتیمتر عرض مفید داشته و دارای روشنایی اضطراری باشند.
- ۷- وسایل اضافی مثل میز، نیمکت، کمدها و ... در مسیر راه های خروج وجود نداشته باشد.
- ۸- درهای اتاق تاسیسات باید فلزی و مناسب انتخاب و نصب گردد بطوریکه دو سوم قسمت بالای در کاملاً بسته و یک سوم قسمت پائین جهت ورود بصورت مشبک باشد.
- ۹- اتاق تاسیسات بایستی در محوطه یا در همکف و حداکثر در طبقه منفی یک ساختمان و در محل ایمنی بدور از کلاسهای آموزشی در نظر گرفته شود و درب ورود آن از طریق محوطه باشد و هیچ روزنه و پنجره ای به داخل راهرو نداشته باشد.
- ۱۰- موزائیک های کف کلاس لیز نباشد که باعث سر خوردن و ایجاد حادثه شود.
- ۱۱- در اتاق درس و هر فضا واقع در طبقه ای پائین تر از تراز تخلیه خروج که به قصد آموزش مورد استفاده قرار گیرد، باید دسته کم به یک خروج مستقیم به بیرون منجر شود دسترسی داشته باشد و هر اتاق یا فضای آموزشی به منظور عملیات نجات و تهویه باید دارای پنجره هایی باشد که حداکثر در ارتفاع ۱۳۵ سانتیمتری از کف زمین نصب شده باشند.
- ۱۲- راه پله ها و در های خروجی نهایی باید عاری از هر گونه مانع بوده و جهت تمام درهای خروجی به سمت خارج و در وضعیتی باشند که بتوان به آسانی آنها را باز کرد.

- ۱۳- کلیه نقاط پرتگاهی و پله ها و مسیرهای خروج باید به نرده محافظ مناسب مجهز باشند.
- ۱۴- پله ها دارای ارتفاع و شیب مناسب باشد.
- ۱۵- لبه پلکانهای خروجیها باید دارای تمهیدات مانع از سر خوردن باشند.
- ۱۶- تمام پنجره های مشرف به حیاط یا خیابان بایستی دارای حفاظ نرده ای با قابلیت باز شدن در مواقع اضطراری باشند.
- ۱۷- برای درو پنجره ها نباید از شیشه بزرگ (جام) استفاده شود .
- ۱۸- درب کلاس ها دارای دستگیره مناسب و سالم باشد.
- ۱۹- تابلو ، کمد و کلیه لوازم سنگین و بلند محکم به دیوار نصب شده باشد.
- ۲۰- محل عبور و مرور کودکان مشخص و موانعی در آن وجود نداشته باشد.
- ۲۱- وسایل سرما زا مثل کولر در سالن های مدرسه ، با ارتفاع و حفاظ مناسب نصب باشد کنجاوی کودکانه دانش آموزان باعث می شود که نقص عضو و حوادث دیگری ایجاد شود.
- ۲۲- اجسام سنگین و بلند مانند یخچال، کمد ، کتابخانه و وسایل روی میز و طاوچه و تابلوها از جمله اجسام خطرناک به حساب می آیند سعی کنید طوری آنها را در جای خود محکم سازید که در صورت هل دادن و کشیدن توسط کودکان روی آنها سقوط نکنند.
- ۲۳- اجسام تیز و برنده مانند لبه میزها و غیره را از دسترس کودکان دور نگهدارید.
- ۲۴- اجسام خطرناک مانند کبریت ، فندک و سیلندر گاز ، چرخ گوشت را از دسترس کودکان دور نگهدارید.
- ۲۵- در صورت استفاده نکردن از شیر های گاز دسته شیر را از روی آن باز کرده و با درپوش آنرا محکم نمایید.
- ۲۶- وسایل برقی را از دسترس کودکان دور نگه داشته و روی کلیه پریزها درپوش مناسب قرار دهید.
- ۲۷- دستگاه پله ساختمان حتما دارای نرده حفاظ باشد.
- ۲۸- اجسام حلقوی را از دسترس کودکان دور نگه دارید.
- ۲۹- وسایلی که کودکان میتوانند از آنها بالا رفته و از روی آنها سقوط کنند را از دسترس آنها دور نگه دارید.
- ۳۰- وسایل بازی تاب ، الاکلنگ و سرسره اگر در مدارس وجود دارد در زیر آن تشک نرم یا ماسه استفاده شود .
- ۳۱- وجود جعبه کمک های اولیه در مدارس الزامیست. مدیران مدرسه ، معلمان نحوه استفاده از جعبه کمک های اولیه را بدانند .
- ۳۲- استفاده و نصب وسایل بازی استاندارد متناسب با سن کودکان انتخاب گردد.

ایمنی در مقابل آتش سوزی:

۳۳- مصالح بکار رفته در نازک کاری ها باید از مواد غیر قابل اشتعال باشد.

۳۴- مناطق پر خطر مانند آشپزخانه که دارای حداقل یک نوع وسیله گازسوز است. بایستی توسط درب مقاوم و دیوارهای جدا کننده از دیگر قسمتها تفکیک شود.

۳۵- مصالح بکار رفته در مسیر خروج مقاوم در برابر حریق باشد.

۳۶- در صورت نیاز به نگهداری مایعات قابل اشتعال از قبیل گازوئیل، نفت و غیره در واحد تاسیسات، باید هر مخزن دور از مواد قابل اشتعال و منابع حرارتی در مکانی مناسب بصورت مدفون در زمین یا محصور شده به وسیله دیوار و تعبیه چاه اضطرار به اندازه حجم مایعی مخزن نگهداری شود.

۳۷- از نگهداری و انبار کالا در موتور خانه و پشت بام و زیر پلکانها پرهیز شود.

۳۸- در مدارس باید خاموش کننده های دستی پودری ۶ کیلویی، آبی ۶ لیتری و گاز کربنیک چهار کیلویی به تعداد لازم و در مکان مناسب و در دسترس و در معرض دید نصب شده باشد.

۳۹- آموزش های لازم جهت استفاده مناسب و اصولی از امکانات و تجهیزات ایمنی برای کادر آموزشی در سطوح مختلف الزامی است.

۴۰- از بکار بردن وسایل گرمای شعله عریان و هیتر برقی احتراز شود و جهت تأمین گرمای محیط از وسایل گرمای استاندارد و در صورت امکان ترجیحاً سیستم حرارت مرکزی استفاده شود. در صورت بهره گیری از بخاری رعایت فاصله مناسب از مواد قابل اشتعال و نصب لوله دودکش به همراه کلاهک مربوطه الزامی است.

۴۱- از قرار دادن ظروف محتوی نفت در کلاس درس جداً پرهیز گردد.

۴۲- ضروری است بخاریهای نفتی در مهد کودک قبل از ورود کودکان توسط خادم و یا سرایدار با رعایت موارد ایمنی و در حالت خاموش سوخت گیری شود.

۴۳- بخاریها باید در جای مناسب به دور از درب خروج و مسیر خروج و بالاتر از سطح زمین قرار گیرد.

۴۴- مدارس که از بخاریهای گاز سوز استفاده می نمایند بعد از تعطیلی، باید شیر گاز آنها توسط مسئول مربوطه بسته شود.

۴۵- جهت هوا رسانی به بخاریها، بهتر است زیر درب ورود حداقل دو سانتی متر هوا خور داشته باشد.

۴۶- از اخذ انشعابات فرعی از شبکه لوله کشی گاز احتراز شود و از هر شیر گاز تنها یک وسیله گاز سوز با استفاده از شیلنگ مخصوص مجهز به بست مناسب و حداکثر طول ۱/۵ متر تغذیه کند.

۴۷- مدارهای تغذیه کننده وسایل گاز سوز توسط افراد آگاه به مسایل ایمنی از لحاظ اطمینان از عدم نشستی گاز مورد آزمایش قرار گیرد.

۴۸- قبل از نصب بخاریها نسبت به سرویس و رفع نقایص احتمالی آنها بالاخص در ناحیه سیستم سوخت رسانی دستگاه اقدام نماید.

۴۹- حتی الامکان وسایل گرمای را در فاصله نیم متر از دودکش مربوطه نصب نماید.

- ۵۰- وسایل گرمازا مانند بخاری ها را در نزدیکی و تماس نزدیک با پرده ها و سایر اجسام قابل اشتعال نصب نکنید.
- ۵۱- بخاریهای نفتی را حتماً روی سینی مخصوص قرار دهید تا در صورت نشت احتمالی نفت محیط آلوده نگردد.
- ۵۲- از گاز سوز کردن بخاریهای و آبگرمکن های نفتی و دیگر وسایل گرمازا بدون رعایت دستورات کارخانه سازنده خودداری نمائید.
- ۵۳- منبع نفت بخاریها را در زمان روشن بودن پر نکنید.
- ۵۴- در وسایل نفتی از سوخت دیگری استفاده نکنید.
- ۵۵- حرارت دستگاه را با توجه به حجم محیط تنظیم کنید.
- ۵۶- در زمان استفاده از بخاریها تمام درها و پنجره ها را نبندید و مسیری را برای ورود هوای تازه به محیط باز بگذارید تا اکسیژن در محیط جایگزین گردد.
- ۵۷- پس از نصب بخاریهای گازی و اطمینان از عملکرد صحیح آنها مراقب باشید که شیر فلکه گاز مخصوص دستگاه در دسترس بچه ها قرار نگیرد.
- ۵۸- در صورت بروز آتش سوزی در بخاریها خونسردی خود را حفظ کرده ، ابتدا جریان سوخت دستگاه را قطع کرده و سازمان آتش نشانی را مطلع نمائید.
- ۵۹- جهت بازشو درب کلاس ها به سمت خروج باشد.
- ۶۰- از اجاق گازهای استاندارد دارای ترموکوبل استفاده کنید.
- ۶۱- فندکهای جرقه ای از ایمنی بیشتری نسبت به فندک گازی یا کبریت برخوردارند.
- ۶۲- از قرار دادن اجاق گاز در مجاورت پنجره باز و کوران هوا خودداری کنید.
- ۶۳- از قراردادن پرده و اشیاء سریع الاشتعال در مجاورت اجاق گاز خودداری کنید.
- ۶۴- قبل از باز کردن شیر گاز فندک و کبریت را روشن کنید.
- ۶۵- از شیلنگهای مقاوم مخصوص گاز و بستهای فلزی مناسب استفاده کنید.
- ۶۶- در صورت نشتی یا بوی گاز سریعاً جهت رفع آن اقدام کنید.
- ۶۷- کف آشپزخانه نباید لغزنده و خیس باشد. بهتر است دمپایی مناسب برای ورود به آشپزخانه بپوشید.
- ۶۸- فندک ، کبریت ، چرخ گوشت ، آمبیوه گیری ، خردکن ، و هر گونه وسیله برقی را از دسترس کودکان دور نگهدارید.
- ۶۹- برای برداشتن ظروف داغ از دستکش پارچه ای مناسب استفاده کنید.
- ۷۰- مواظب باشید حرارت یا شعله با ظروف دیگر یا آستین لباس شما نرسد.
- ۷۱- ظروف دسته دار مانند ماهیتابه را طوری روی اجاق گاز قرار دهید تا هنگام کار از برخورد احتمالی یا واژگونی آنها جلوگیری شود.
- ۷۲- ترک اجاق گاز روشن در آشپزخانه خارج شدن از منزل برای خرید و ... میتواند خطر آفرین باشد.
- ۷۳- آشپزخانه جای بازی کودکان نیست ، مواظب آنها باشید.
- ۷۴- از قرار دادن ظروف بزرگ روی اجاق یا شعله کوچک ویا ظروف کوچک روی اجاق یا شعله بزرگ بپرهیزید.
- ۷۵- حتماً یک دستگاه هشداردهنده نشت گاز در آشپزخانه نصب شود.
- ۷۶- بایستی نبای هر منبع حرارتی یک لوله دودکش مستقل در تمام طول مسیر تا بالای پشت بام در نظر گرفته شود .
- ۷۷- حداقل قطر لوله دودکش برای بخاریهای گازی ۱۰ سانتیمتر و برای پکیج و آبگرمکن ۱۵ سانتیمتر باشد.

۷۸- انتهای هر دودکش یا لوله تهویه به کلاهک مخصوص H به نحوی باشد که ورود باد و ایجاد جریان معکوس هوا در لوله و نیز داخل شدن باران و برف و پرندگان و غیره جلوگیری کند.

۷۹- سیم کشی برق به روش تو کار باشد .

۸۰- در سیستم برق کشی ، مواردی که منجر به بروز حادثه گردد فرسودگی ، اتصالات و لخت بودن سیم های برق و ... وجود نداشته باشد

۸۱- فیوزهای برق بایستی متناسب با آمپر مصرفی و از نوع اتوماتیک حساس انتخاب شود.

۸۲- اتصال دو سر سیم ها و مفصل بندیها باید با استفاده از ترمینالهای مخصوص انجام شوند.

۸۳- کلیه کلیدها، پریزها و جعبه های تقسیم باید به درپوش ایمنی مناسب و مقاوم و اتصالات مربوطه کاملاً عایق بندی شود. (ضروری برای مقطع ابتدایی و مهد کودک ها). برای محافظت جان کودکان لازم است سیستم برق به کلید نشت یاب (محافظ جان) مجهز گردد.

معاونت پیشگیری و حفاظت از حریق